

ĮŽANGA

Papasakosiu jums teisus žmogaus istoriją.

Šios istorijos teisusis yra Kretos karalius Minojas, kuris leidosi į didį karą su Atėnais. Karas tas buvo atpildas už jo sūnaus Androgėjo mirtį. Šis galiūnas atletas buvo nenugalimas Panatėnų žaidynėse, tačiau įniršęs jautis jį sudraskė ant atokaus Atėnų kalvos šlaito. Minojas kaltino Atėnus dėl savo prakilniojo sūnaus žūties ir troško kruvinos bausmės už tai, kad jie nesugebėjo jaunuolio apsaugoti nuo laukinio žvėries.

Demonstruodamas savo galią, pakeliui į Atėnus Minojas sunaikino Megarų karalystę. Megarų karalius Nisas garsėjo kaip nenugalimas. Tačiau argi galėjo jis prilygti galingajam Minojui?! Šis nukirpo nuo Niso galvos purpurinę plaukų sruogą, kurioje slypėjo jo galia. Netekęs tos kraujo raudonumo garbanos, nelaimėlis žuvo nuo užkariautojo Minojo rankos.

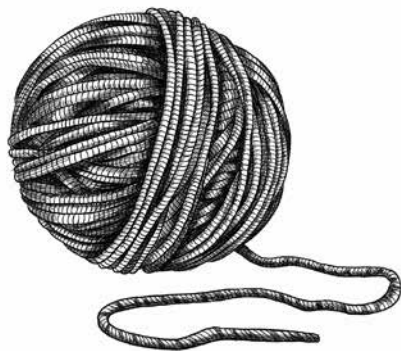
Iš kur Minojas žinojo, kad reikia nukirpti Niso plaukų sruogą? Tėvas ne kartą man patenkintas pasakojo, kaip jį pamilo karaliaus duktė, gražuolė princesė Scilė. Pamilo beprotiškai, beviltiškai. Šnabždėdama jam į ausį saldžius pažadus ir aiškindama,

Ariadnė

kaip mainais į jo meilę mielai atsisakytų savo namų bei šeimos, ji išdavė savo tėvo paslaptį ir taip jį pasmerkė žūčiai.

Be abejo, Minojas pagrištai pasibjaurėjo dukteriai deramo atsidavimo stoka ir, kai karalystė krito nuo jo kirvio kruvino smūgio, jis pririšo iš meilės pamišusią merginą prie savo laivagalio ir melddamasis dievams nuvilko ją, klykiančią ir raudančią dėl savo aklo pasitikėjimo meile, į vandenių kapą.

Ji išdavė savo tėvą ir karalystę, sakė jis man, vis dar švytėdamas pergalės džiaugsmu po pergalės prieš Atėnus. Kokios gi dar naudos galėjo mano tėvas, Kretos karalius Minojas, turėti iš išdavikės dukters?

I DALIS

1

Aš – Ariadnė, Kretos princesė. Tačiau mano istorija nuneš mus toli nuo uolėtų mano gimtosios salos krantų. Mano tėvas Minojas mėgo man pasakoti istoriją apie tai, kaip jo nepriekaištingas elgesys laimėjo jam Megarus, Atėnų pavaldumą ir galimybę pademonstruoti savo neklystantį teisingumą.

Pasakojama, kad tą akimirką, kai vanduo, rodė, tuoj pasiglemš jos gyvybę, Scilė virto jūros paukščiu. Tik šitai neapsaugojo jos nuo žiaurios lemties, nes ją tuojau pat ėmė persekioti purpurinis dryžuotas erelis, pasiryžęs amžinai keršyti nesibaigiančiose gaudynėse. Tuo nesunku buvo patikėti, nes dievams iš tiesų patinka ištęsto skausmo reginys.

Galvodama apie Scilę regėjau tik kvailą ir pernelyg žmogišką mergaitę, springstančią vandeniui tarp bangų, plakančių mano tėvo laivo šonus. Mačiau, kaip ją tempia gelmėn ne tik geležinės grandinės, kuriomis tėvas ją surišo, bet ir siaubingas suvokimas, kad ji viską paaukojusi dėl meilės, tokios pat efemeriškos ir trumpalaikės kaip vaivorykštės, mirguliuojančios jūros purluose.

Žinau, mano tėvo kruvini darbai neapsiribojo vien Scile ar Nisu. Siaubingą kainą už taiką sumokėjo Atėnai. Dzeusui, visagaliai ir žiauriam dievų valdovui, patiko stiprūs mirtingieji, tad jis patenkino savo favorito Minojo prašymą ir ant Atėnų užleido baisią negandą, toji nusirito per miestą kaip ligų, agonijos, mirties ir sielvarto audra. Rodės, oras tirtėjo nuo motinų raudų, bejėgiškai stebinčių pasiligojusius ir ant rankų mirštančius savo vaikus, kareiviai tiesiog susmukdavo mūšio laukuose, o miesto galybė, kuri, kaip ir visų miestų, rėmėsi į silpnus žmonių pečius, ėmė nykti po mano tėvo atneštos mirties lavonų stirtomis. Miestui neliko nieko kito, kaip tik sutikti su Minojo reikalavimais.

Vis dėlto ne turto, ne valdžios Minojas siekė Atėnuose. Ne. Jo tikslas buvo duoklė – septynios Atėnų merginos ir septyni Atėnų jaunuoliai, kuriuos kasmet reikėjo pristatyti į Kretą pasotinti pabaisai, kuri, užuot sunaikinusi mano šeimą, mus išaukštino ir suteikė tikrų legendų statusą. Būtybė, nuo kurios riaumojimo artėjant kasmečiam maitinimui drebėjo mūsų rūmų grindys, nors ji ir buvo uždaryta giliai po žeme, pačiame centre sutemų labirinto, tokio painaus, kad niekas, kas į jį žengė, negalėjo rasti kelio atgal į dienos šviesą.

Labirinto, raktą nuo kurio turėjau tik aš.

Labirinto, kuriame slypėjo tai, kas buvo Minojo ir didžiausias pažeminimas, ir didžiausias turtas.

Mano brolis, Minotauras.

Vaikystėje mane be galo žavėjo Knoso rūmų vingiai ir posūkliai. Aš išnaršiau, rodos, visą begalybę kambarių bei menių, klaidžiojau nesibaigiančiais išraitytais koridoriais, pakeliui delnu braukdama

lygų raudonų sienų paviršių. Pirštais vedžiojau akmenyse iškaltais labrio – dviašmenio kirvio – simbolio kontūrais. Vėliau patyriau, kad Minojui labrys simbolizavo Dzeuso galią. Jis buvo naudojamas iškviešti griautiniui – tam neišmatuojamos galios ženklui. Man, klaidžiojančiai savo namų labirinte, labrio simbolis atrodė kaip drugelis. Būtent tokį drugelį vaizdavausi, kai iš blankaus rūmų interjero kokono išlįsdavau į nuostabią saulės nutvieksto kiemo erdvę. Kiemo centre tviskėjo didžiulis nupoliruotas ratas. Čia aš praleidau laimingiausias savo jaunystės valandas. Čia atsiduodavau svaiginančiam šokiui ir kojomis audžiau nematomą gobeleną ant šio medinio stebuklo – nuostabios garsiojo meistro Dedalo drožinės šokių aikštelės grindų. Tiesa, tai ne pats žymiausias jo kūrinys.

Stebėjau, kaip jis meistrauja šią šokių aikštelę, ir nekantrauau – kada gi viskas bus baigta, nesuvokdama, kad stebiu išradėjo, kurio vardas skambės visoje Graikijoje, darba. Galbūt net ir kitur pasaulyje, nors apie jį ne ką nežinojau. Iš tiesų apie tai, kas slypi už mūsų rūmų sienų, žinojau mažai. Nuo to laiko praėjo daugiau nei dešimt metų, tačiau prisimindama Dedalą matau jauną, energiją ir išmone trykštantį vyrą. Žiūrėjau, kaip jis dirba, o jis man pasakojo, kaip mokėsis amato keliaudamas per pasaulį, kol jo nepaprasti gebėjimai patraukė mano tėvo dėmesį, ir taip jis galiausiai apsistojęs šioje vietoje. Man atrodė, kad Dedalas pabuvojo kiekviename pasaulio kampelyje, ir aš gaudžiau kiekvieną jo žodį apie svilinančias Egipto smėlio dykumas ir neįtikėtinais tolimas Ilyrijos ir Nubijos karalystes. Turėjau galimybę stebėti nuo Kretos krantų išplaukiančius laivus, kurių stiebai ir burės buvo įrengti Dedalui prižiūrėti, bet galėjau tik įsivaizduoti, koks gi jausmas – plaukti laivu per vandenyną, jausti po kojomis girgždančias lėtas ir klausytis į bortus plakančių bangų.

Mūsų rūmuose buvo apstu Dedalo kūrinių. Jo išdrožtos statulos atrodė kaip gyvos, todėl net buvo grandinėmis prirakintos prie sienų, kad nesumanytų pasprukti. Ant mano motinos kaklo ir riešų tviskėjo jo supintos išmoningos plonyčių aukso grandinėlių pynės. Kartą, pastebėjęs mano godų žvilgsnį, jis padovanojo man mažytį auksinį pakabutį – dvi bites ant mažyčio korio gabalėlio. Saulėje jis spindėjo sodriu aukso geltoniu ir man atrodė, jog smulkučiai medaus lašeliai nuo karščio išskys ir nuvarvės žemėn.

– Čia tau, Ariadne.

Jis visada su manimi kalbėjo rimtai, ir tai man patiko.

Būdama su juo pamiršdavau, kad esu niekam tikęs vaikas – dukterė, kuri niekada nevadovaus laivų flotilei ir neužkariaus karalysčių, todėl Minojui nėra nei naudinga, nei įdomi. Nežinau, galbūt Dedalas tiesiog norėjo man pasigerinti, bet aš to nesuprasdavau. Visada jausdavaisi, tarsi kalbėtumės du lygiaverčiai žmonės.

Paėmiau pakabutį, nustebusi varčiau jį rankose ir grožėjausi.

– Kodėl bitės? – paklausiau.

Jis atvertė delnus į dangų, nusišypsojo ir gūžtelėjo pečiais.

– Kodėl gi ne? Bitės – visų dievų numylėtinės. Būtent bitės maitino medumi kūdikį Dzeusą slaptoje oloje, kol jis sustiprėjo tiek, kad įstengtų nugalėti galinguosius titanus. Bitės gamina medų, kuriuo Dionisas saldina vyną, kuriam neįmanoma atsispirti. Sakoma, kad net siaubūną Cerberį, saugantį požemio pasaulį, galima prisijaukinti medaus pyragu! Nešiodama šį pakabutį ant kaklo, galėsi suminkštinti bet kurio žmogaus širdį.

Neklausiau, kieno širdį man gali tekti minkštinti. Visą Kretą kieta ranka valdė Minojas. Žinojau, kad jo nepajęgtų paveikti ir didžiausias bičių spiečius, bet dovana man labai patiko, todėl

visada ją dėvėjau. Ji išdidžiai spindėjo man ant kaklo, kai dalyvavome Dedalo vestuvėse – ištaigingoje puotoje, surengtoje mano tėvo, kuris džiaugėsi, kad Dedalas sudarė sąjungą su Kretos dukterimi. Dar vienas saitas, pririšantis jį prie šios žemės ir leidžiantis Minojui puikuotis savo iškiliumi išradėju. Dedalo žmona mirė gimdydama, nepraėjus nė metams po jų vestuvių, ir kūdikiu rūpinosi tėvas. Buvo smagu žiūrėti, kaip jis čiūčiuodamas nešioja mažylį Ikarą ir rodo jam gėles, paukščius bei nesuskaičiuojamas rūmų grožybes. Mano jaunesnioji sesuo Fedra susižavėjusi tapnodavo paskui jį, ir kai man nusibosdavo ją saugoti nuo visų įmanomų pavojų, palikdavau ją su Dedalu bei kūdikiu ir traukdavau į savo apskritą šokių aikštelę.

Kitados mano motina Pasifajė šokdavo drauge su manimi. Po teisybei, ji mane ir išmokė. Ne formalių, nustatytų žingsnių schemų. Ji davė man dovaną iš beprotišku, chaotišku judesiu kurti sklandžias ir įmantrias formas. Stebėjau, kaip motina panyra į muziką ir paverčia ją grakščiu šėlsmu, ir dariau kaip ji. Ji sugalvojo žaidimą: įvardindavo žvaigždynus, o aš turėdavau šokdama kojomis ant grindų nupiešti jų kontūrus. O tada motina man sekdamo tų žvaigždžių santalkų istorijas.

– Orionas! – ištarė ji ir aš pasileidau šokti per visą erdvę, įsivaizduodama švieses, danguje sudarančias pražūčiai pasmerkto medžiotojo pavidalą.

– Artemidė jį tenai įkurdino, kad galėtų kasnakt į jį žiūrėti, – ėmė ji pasakoti, kai gaudydamos kvapą susėdome greta. – Artemidė buvo skaisti deivė, karštai saugojusi savo nekaltybę. Kaip medžioklės partnerį ji pasirinko Orioną, mirtingąjį, kurio įgūdžiai kone prilygo josios. Pavojinga padėtis žmogui. Dievams patiko mirtingieji įgudę medžiotojai, muzikantai ar audėjai, bet

puikybė jiems visada kėlė nerimą. Ir vargas žmogui, kurio įgūdžiai kone prilygo dieviškiesiems. Nemirtingieji nepakentė nė minties, kad kuo nors už ką nors galėtų būti prastesni.

Orionas troško nenusileisti Artemidei meistriškumu ir desperatiškai stengėsi jai padaryti išpūdį, – tęsė pasakojimą mama.

Ji metė žvilgsnį į Fedrą ir Ikarą, žaidžiančius ant medinių grindų. Jiedu kone visą laiką leisdavo drauge. Mano sesuo mėgavosi tuo, kad yra vyresnė ir bent kartą gali įsakinėti mažesniam už save. Įsitikinusi, kad išitraukę į žaidimą jiedu mūsų neklauso, Pasifajė pasakojo toliau.

– Galbūt jis tikėjosi, kad įstengs ją sužavėti ir priversti sulaužyti savo skaistybės įžadą, jei sugebės nužudyti pakankamai gyvų būtybių. Taigi jiedu atvyko čia, į Kretą, į didžiulę medžioklę. Kad įrodytų savo meistriškumą, jie diena iš dienos žudė salos gyvūnus ir krovė juos į krūvas, ir šios kilo kaip kalnai. Žemė persunkė krauju ir tai iš gilaus miego pažadino Gają, visų būtybių motiną. Ji pasibaisėjo skerdynėmis, kurias, apsėstas minties įtikti savo garbinamai deivei, surengė Orionas. Gaja išsigando, kad jis iš tiesų išnaikins visa, kas gyva, kaip kad apsvaigęs nuo aistros gyrėsi Artemidei. Tad Gaja nusileido į savo slaptuosius rūsius, pasišaukė vieną iš savo tvarinių – milžinišką skorpioną – ir užsiundė jį ant pagyrūno Oriono. Tokio padaro pasaulis dar nebuvo regėjęs: jo šarvai žvilgėjo kaip nugludintas obsidianas, milžiniškos žnyplės buvo sulig suaugusiu žmogumi, o šurpi siaubinga uodega nusidriekė per visą dangaus skliautą, užstodama Helijo šviesą ir mesdama tamsų šurpų šešėlių.

Suvirpau įsivaizduodama legendinį padarą. Stipriai užmerkusi akis mačiau, kaip jis iškyla priešais, neapsakomai šlykštus, neįtikėtinais žiaurus.

– Orionas neišsigando, – toliau pasakojo Pasifajė. – Arba neparodė baimės. Kad ir kaip ten buvo, tam monstrui jis neprilygo. O Artemidė nesikišo, nepabandė jo išplėšti iš galingų skorpiono žnyplių...

Čia ji trumpam nutilo ir ši tylą nupiešė kur kas ryškesnę beviltiškos Oriono kovos paveikslą, nei kad būtų įmanoma nusakyti žodžiais. Mačiau, kaip geso jo gyvybė, kaip jis pasidavė išsekintas savo paties besaikių pastangų prilygti dievams. Juk jis – tik žmogus, juk jis – mirtingas.

Po pertraukėlės Pasifajė tęsė pasakojimą.

– Artemidė gedėjo savo bičiulio, todėl surinko po visą Kretą išbarstytus jo kūno likučius ir iškėlė į dangų, kad jie šviestų tamsoje, ir kasnakt, leisdamasi medžioklėn su sidabrinio lanku, ji galėtų žvelgti į jį. Viena pati, skaisti ir neprilygstama.

Tokių istorijų buvo apstu. Atrodė, kad naktinis dangus tiesiog nusėtas mirtingaisiais, kurie nusprendė pasivaržyti su dievais ir dabar pasauliui ten apačioje rodo, ką gali nemirtingieji.

Tuo metu mano motina į šias istorijas panirdavo visa savo esybe. Kaip ir į šokius. Tada ji dar nežinojo, kad šios nekaltos pramogos bus pasitelktos kaip jos nevaldomo nesaikingumo įrodymas. Tada niekam nekilo mintis suabejoti jos moteriškumu ar apkaltinti perdėtu apsimestiniu jausmingumu, todėl ji šokdavo su manimi nesivaržydama, o kur nors greta visada dūkdavo Fedra ir Ikaras, atsidėję savo nesibaigiantiems žaidimams ir visa galva panirę į savo susikurtą pasaulį. Vienintelis tada mus gąsdinęs dalykas buvo tėvo bejausmio racionalumo šaltukas. Norėdamos šį baugulį išsklaidyti mes šokome. Kartu, kaip motina ir vaikas.

Kai jau buvau mergina, šokau viena. Mane visiškai užvaldydavo nepaliaujami svaigūs sukiniai ir ritmas, kurį šokdama

išbelsdavau į medines grindis. Net jei ir neskambėdavo muzika, šis ritmas užgoždavo iš gilių požemių po mūsų kojomis atsklandantį dundesį ir milžiniškų kanopų kaukšėjimą pačiame tų neįtikėtinų statybų, kurios ir pelnė Dedalui tikrąją šlovę, centre. Iškeldavau rankas, it trokšdama apkabinti ramų dangų, ir šokdama užmiršdavau visas po mumis tūnančias baisenybes.

Tai mus veda prie kitos istorijos, tos, kurios Minojas nemėgo pasakoti. Istorijos apie laikus, kai jis buvo dar visai naujas Kretos karalius ir, kaip vienas iš trijų besivaržančių brolių, žūtbūt siekė įrodyti savo vertę. Jis meldėsi Poseidonui, kad šis atsiųstų didingą jautį, ir prisiekė, jog paaukos gyvulį jūrų dievo garbei, taip užsitikrindamas Poseidono palankumą ir sutvirtindamas savo padėtį Kretos soste.

Poseidonas atsiuntė jautį – dievišką Minojo teisės valdyti Kretą patvirtinimą. Tačiau padaras buvo toks gražus, jog mano tėvas nusprendė, kad gali apgauti dievą – paaukoti kitą, prastesnį gyvulį, o Kretos jautį pasilaikyti sau. Ižėistas ir užsirūstinęs dėl tokio neklusnumo, jūrų dievas sugalvojo kerštą.

Mano motina Pasifajė yra Helijo, didžiojo saulės dievo, dukterė. Ji, kitaip nei mano senelis, skleidė ne deginančias liepsnas, o jaukią, malonią šilumą. Prisimenu švelnų jos keistų bronzinių akių spindesį, vasarišką glėbio šiltumą ir juoke ištirpusį saulės spindulį. Tas laimingas vaikystės dienas, kai ji žvelgė į mane, o ne pro mane. Ji šildė pasaulį savo šviesa. Iki tada, kai tapo skaidraus stiklo langu, per kurį pereidami spinduliai lūžo, bet kuris niekada daugiau nebesuspindo savo įstabiajame šilto šviesa. Iki tada, kai buvo nubausta už vyro apgaulę.

Su galingu vandens ir įniršio fontanu, pasidabinęs kriauklėmis ir jūrų žvaigždėmis, iš vandenyno gelmių iškilo Poseidas.

Savo įmantrų it sidabro gijų nérinys kerštą jis nukreipė ne į Minoją, žmogų, kuris ketino jį išduoti ir užtraukti jam gėdą, bet atsigrėžė į mano motiną, Kretos karalienę, – išvedė ją iš proto sukurstęs jos nepasotinamą aistrą jaučiui. Įaudrinta gyvuliško geismo, gudrumu ir klasta ji privertė nieko neįtariantį Dedalą pagaminti labai tikrovišką medinę karvę. Apsigavęs jautis ėmė kergtis su joje pasislėpusia išprotėjusia karaliene.

Kretoje apie šį ryšį buvo draudžiama kalbėti. Bet argi įmanoma užtildyti šnypščiančias gyvates! Piktos, pašaipios paskalos pasiekė ir mano ausis. Tai buvo tikras lobis nuolat nepatenkintiems didikams, šaipūnams pirkliams, rūpesčių slegiamiems vergams, iš šleikštulio bei siaubo drebančioms merginoms, šios drąsios ir beprotiškos perversijos sužavėtiems jaunuoliams – šnibždesius, kuždesius, nepritarimo šūksnius, šlykščias pašaipas vėjas išnešiojo po atokiausius rūmų kampelius. Kai kam galėjo pasirodyti, kad Poseidonas pasirinko netinkamą kerštą. Anaip tol – jis smogė mirtinai tiksliai. Minojo jis nė nepalietė, bet taip groteskiškai išniekindamas jo žmoną pažemino jį kaip vyrą – pasmerkė gyventi santuokoje su iškrypėlišku geismų apimta moterimi, išdavusia jį su bedvasiu gyvuliu.

Pasifajė buvo tikra gražuolė, be to, dieviškos kilmės, todėl Minojui tapo puikiu vedybų laimikiu. Jis labai didžiavosi jos subtiliu, švelniu ir maloniu būdu, kaip tik dėl to Poseidonui taip magėjo pažeminti būtent ją. Man atrodė, kad jei žmogus turi ką, kuo gali pelnytai didžiutis, kas jį išaukština tarp kitų mirtingųjų, dievai su pasitenkinimu tai sudaužys į šipulius. Mąščiau apie tai vieną rytą netrukus po Pasifajės žlugimo. Šukuodama mažosios sesutės šilkinės garbanas, kurias abi paveldėjom iš mūsų šviesulingosios motinos, nesusilaikiau ir pradėjau verkti. Su baime

žvelgiau į auksines sesers garbanas – masalą po dangaus platybes vaikštinėjantiems galiūnams dievams, kurie gali nustverti mūsų mažutes pergales ir savo nemirtingais pirštais sutrinti jas į dulkes.

Mano tarnaitė Eirenė rado mane įsikniaubusią į suglumusios Fedros garbanas ir liejančią ašaras. Ji turbūt gailėjo manęs ir užjautė, kad mano nekaltą vaikystę sukrėtė toks groteskiškas įvykis.

– Ariadne, kas nutiko?

Eirenė, be abejo, manė, kad raudu dėl motinos gėdos, bet aš nuo pat vaikystės buvau egocentiška ir dabar jaudinausi dėl savęs.

– O kas, jei dievai... – rijau ašaras, – ...jei jie atims mano plaukus ir paliks pliką ir negražią?

Tikriausiai Eirenei sunku buvo nulaikyti šypseną, bet man ji to neparodė. Tik švelniai patraukė mane nuo Fedros ir pati paėmė šukas.

– Ir kodėl gi jie turėtų taip elgtis?

– Jei tėvas vėl juos supykdytų! – sušukau. – Galbūt jie paims mano plaukus, kad jam būtų gėda dėl bjaurios dukters.

Fedra suraukė nosį.

– Princesės negali būti plikos, – išrėžė.

Minojas nuolat kalbėjo apie santuoką, kurią kada nors sudarysiu. Šlovingą sąjungą, pelnysiančią garbę Kretai. O kokia gi nauda iš plikos princesės! Ir kuo gi jis tada didžiuotųsi? Širdį man persmelkė suvokimas. Argi įstengčiau apsisaugoti nuo jo piktdarybių? Jei, užsirūstinę ant Minojo, dievai pasiuntė bausmę jo žmonai, kas gi sulaikytų juos nuo bausmės jo dukteriai?

Pajutau, kaip po mano žodžių pasikeitė Eirenės elgesys. Ji tikriausiai manė, kad jaudinuosi dėl kokio nieko ir jai nesunkiai pavyksią išsklaidyti mano nuoskaudas, kaip kad rausvi aušros pirštai išsklaido ryto miglą. O pasirodo, pataikiau į didžiausią

moterų skaudulį: kad ir kaip dorai gyventume, vyrų aistros bei godumas mus gali sužlugdyti, ir mes bejėgės ką nors pakeisti.

Eirenė šito paneigti negalėjo. Ji mums papasakojo istoriją.

Tikras didvyris Persėjas, Danajos ir Dzeuso sūnus, gimė iš aukšnio lietaus, kuriuo pasivertęs Dzeusas lankė gražiąją Danają, įkalintą bronziniame kambaryje be lubų, kur virš galvos – tik dangus. Persėjas užaugo garbingu savo visagalio tėvo sūnumi ir, kaip dera tikram karžygiui, nugalėjo pasaulį šiurpinusią pabaisą. Buvome girdėjusios istoriją, kaip jis nukirto Gorgonei Medūzai galvą, su jauduliu klausiusios pasakojimo, kaip raitėsi, spjaudėsi ir šnypštė iš jos baisios galvos išaugusios gyvatės, kai jis užsimojo savo šveitriuotu kalaviju. Žinia apie šį žygdarbį mūsų rūmus pasiekė visai neseniai, ir mes visi stebėjomės jaunuolio drąsa ir nutirpdavome iš baimės vien pagalvoję apie jo skydą, padabintą Gorgonės galva, kuri į akmenį paverčia kiekvieną, išdrisusį į ją pakelti akis.

Tačiau tąsyk Eirenė, užuot kalbėjusi apie Persėjo žygius, papasakojo mums istoriją apie tai, kaip Medūza gavo savo gyvačių karūną ir gyvas būtybes akmeniu paverčiantį žvilgsnį. Istoriją, kuri apvertė mano pasaulį. Jis daugiau nebepriklausė narsiems karžygiams – pernelyg greitai patyriau, kad tie pasakojimai apie didvyrių žygius persunkti bebalsio moterų skausmo.

– Medūza buvo graži, – pradėjo Eirenė. Ji padėjo šukas į šalį ir jai ant kelių pasiklausyti istorijos susikraustė Fedra. Mano sesuo retai kada būdavo rami, bet pasakojimai ją visada įtraukdavo.

– Mano motina kartą, per didžiąją Atėnės šventę, ją regėjo jauną. Matė tik iš tolo, bet atpažino iš nuostabių plaukų, tviskančių lyg upė. Šios merginos su niekuo negalėjai supainioti. Netrukus ji suaugo į žavią jauną moterį ir prisiekė likti skaisti. Ji šaipėsi iš susižavėjusių gerbėjų, siekusių jos rankos...

Eirenė nutilo, tarsi gerai apgalvodama savo žodžius. Neveltui. Juk suprato, kad ši istorija – ne pati tinkamiausia jaunoms princesėms. Vis dėlto kažkas – ir tik ji viena galėtų pasakyti kas – ją pastūmėjo mums ją atskleisti.

– Atėnės šventykloje prieš ją stojo vienas gerbėjas, kurio ji negalėjo nei pavyti šalin, nei pati nuo jo pabėgti. Gražuolės užsigeidė galingasis Poseidonas, ir niekas: nei jos žodžiai, nei ašaros, negalėjo jo sulaikyti. Ir kas jam darbo, kad tokiu elgesiu jis išniekino pačią šventyklą.

Eirenė lėtai giliai įkvėpė. Mano ašaros jau kadai nudžiūvo ir aš tik įdėmiai klausiausi. Lig tol žinojau, kad Medūza – tiesiog pabaisa. Nė nesusimąščiau, kad kadaise ji buvo kažkas kita. Istorijos apie Persėją atėmė iš Medūzos galimybę turėti savo istoriją.

– Atėnė supyko, – vėl prakalbo Eirenė. – Ji, skaisti deivė, negalėjo pakęsti tokio įžūlaus nusikaltimo savo šventykloje. Privalėjo nubausti begėdę merginą, kuri leidosi pergudraujama Poseidono ir tokiu bjauriu elgesiu nedovanotinai ją įskaudino.

Taigi Medūza turėjo būti nubausta dėl Poseidono kaltės. Nesąmonė, pamaniau, bet paskui pagalvojau geriau, pabandžiau į visa tai pažvelgti dievų akimis ir viskas stojo į savo vietas. Žvelgiant iš mūsų, mirtingųjų, perspektyvos – baisus vaizdas: iš pažiūros – nuostabus voratinklis, bet musei – neapsakomas siaubas.

– Atėnė atėmė iš Medūzos plaukus ir vietoj jų ją vainikavo gyvomis gyvatėmis. Taip pat atėmė iš jos grožį ir pavertė jos veidą tokiu baisiu, kad kiekvienas, į ją pažvelgęs, virto akmeniu. Taigi Medūza ėmė siautėti. Kur tikėjo, visur likdavo stovėti statulos, iš pasibjaurėjimo ir siaubo amžiams sustingusiais veidais. Vyrai, lig tol iki išprotėjimo jos geidę, dabar bėgo nuo jos kiek tik kojos nešė. Ji atsikeršijo šimteriopai, iki Persėjas nukirto jai galvą.

Pasipurčiau vaduodamasi iš pasibaisėtinos tylos.

– Eirene, kodėl papasakojai mums šią istoriją, o ne vieną iš įprastų?

Ji glostė mano plaukus, bet jos akys žvelgė kažkur į tolius.

– Pamaniau, kad tau metas sužinoti ką nors kita, – atsakė.

Kurį laiką ši istorija neišėjo man iš galvos. Kur tikėjau, apie ją tegalvojau. Jos giluminė prasmė mane sukrėtė. Negalėjau neįmatyti paralelės tarp Medūzos ir Pasifajės. Abi nukentėjo už kito nusikaltimą. Tačiau Pasifajė susitraukė ir, rodos, mažėjo kasdien, nors jos pilvas, kuriame augo keistas kūdikis, vis pūtėsi ir keistai deformavosi. Visad nudelbusi akis, nebyli it žemė. O, ne, ji – ne Medūza, išrėkianti savo kančią aplink galvą besiraitančiomis šnypštuolėmis gyvatėmis. Ne, ji užsidarė tolimiausiam savo sielos kamputyje, tapo tarsi kriauklele pajūry, plonyčiu, beveik perregimu kiautu, šėlstančių bangų nušiūruotu kone iki visiškos tuštumos.

Pasižadėjau: jei mane išiktų panašus likimas, būčiau Medūza. Jei kada nors dievai mane nuteistų už kito nuodėmes, jei nuspręstų nubausti už kokio vyro poelgius, nesislėpčiau kaip Pasifajė. Dėvėčiau tą gyvačių karūną, o pasaulis gūžtųsi vien nuo mano žvilgsnio.